

Prøvetaking av sild, kolmule, makrell, brisling og øyepål frå kommersielle fangstar til Havforskningsinstituttet

Havforskningsinstituttet tek kvart år hundrevis av prøver frå den kommersielle fangsten av våre viktigaste fiskeartar. Hovudføremålet med dette er å få gode data på den landa fangsten, med tanke på storleiksfordeling (lengde og vekt), kondisjon, kjønnsmodning og alder. Aldersfordelinga er særskild viktig, og saman med data på kvantum (tonn) fisk landa, som vi får frå Fiskeridirektoratet, bruker vi desse prøvane til å berekna kor mange individ av kvar årsklasse som vert fiska per år. Dette er den viktigaste parameteren i bestandsmodellane som vert brukt for å berekna kvoteråd for dei store bestandane.

I den pelagiske sektoren vert denne prøvetakinga i stor grad gjort av fiskarane sjølv, i samråd med Havforskningsinstituttet, ved at prøvar av fangsten vert frosne ned og levert landanlegg som sender prøvane til HI for analyse. Også fleire landanlegg sender inn prøvar. Frå 1. januar 2018 starta vi opp med å bestilla fangstprøvar av sild ved hjelp av elektronisk fangst dagbok. Frå 2019 var også kolmule med i denne ordninga.

Bruk av elektronisk fangst dagbok og loddtrekning på enkeltfangstnivå for å «bestilla» fangstprøvar på er ein statistisk sett tilnærma optimal måte å gjera det på.

Frå første januar 2020 ynskjer vi å utvida ordninga til å gjelde alle pelagiske artar (med nokre unntak).

Ordinga er forklart meir i detalj på neste side, men kan for fiskaren sin del kort oppsummerast til:

1. **Send HIA** (avgangsmelding til HI): Ved avgang hamn skal målart meldast inn på vanleg måte via ERS. I tillegg må du godta at HIA melding vert sendt (dette skal du få spørsmål om dersom målart er ein av artane nemnt ovanfor)
2. **Sett til side ein prøve**: Sett til side ein liten prøve av målarten (2 kg for brisling og øyepål, 15 kg for andre artar) frå kvart kast/hal (ta ikkje frå rommet)
3. **Send HIF** (fangstmelding til HI) så fort som mogeleg etter at fangstkvantum er rusa, og vent på svar som vanlegvis vil komma innan få minutt
 - a. **Dersom svaret er JA** (HI vil ha prøve): Merk prøven godt og frys den inn. Lever til **norsk** mottaksanlegg ved fyrste passende høve.

For å få dette til er me avhengig av god oppslutning frå flåten og landindustrien om ordninga gjennom heile året. Dette vil være eit felles løft for ei betre bestandsvurdering og kvoterådgiving. På neste side vert det forklart i litt meir detalj. Spørsmål om ordninga kan sendast på e-post til <fangstprover@hi.no> (eventuelt til Håkon Otterå, tel 950 65 762). Sjå også www.hi.no/fangstprover

Prøvetaking:

- Vi ynskjer prøver frå enkeltfangstar (notkast, trålhal, ...) og ikkje frå fangst i rommet.
- Ein prøve er i denne samanhengen omtrent 15 kg (2 kg for brisling og øyepål) som ein tek til side. Prøven kan oppbevarast i ein stamp e.l. inntil vidare. Vanlegvis vil vi at fisken som ein tek ut skal vera tilfeldig valt frå heile fangsten, men når det gjeld NVG sild er det viktigare at den blir teken ut i starten av pumpinga (eller den som har lagt kortast tid i trålposen). Prøven kan godt vera den same som sortimentsprøva ein tek til Sildesalslaget.
- Vi ber altså om at denne prøven vert oppbevart inntil svar frå «lotteriet» blir motteke (sjå neste punkt). Dersom det går meir enn 1 time før svar vert motteke kan prøven kasserast.

Fangstdagbok

- Vi forutset at avgangsmelding er sendt som vanleg og at fartøyet er bedt om å delta på prøvetakingsprogram på inneverande tur. Tilbakemelding på dette får ein via fangstdagboka.
- Start fangst (hal) og slutt fangst (hal) blir registrert på vanleg måte i fangstdagboka. Det som startar «lotteriet» er at slutt fangst vert registrert og at art (inkludert kode for NVG sild eller Nordsjøsild) og kvantum vert registrert i dagboka. Når dette er registrert går ein automatisk melding til HI sitt «fangstprøvelotteri» og svar vert sendt tilbake til fangstdagboka med ein gong.
 - Svaret er enten JA ... eller NEI ...
- Det er viktig å merka seg at denne nye meldinga (HIF) som går til Havforskningsinstituttet er førebels, og ikkje pålagt å senda inn. Eventuell korrigering av fangstkvanter til den offisielle fangstmeldinga (DCA) som vert sendt før midnatt kan gjerast i ettertid.

Pakking, emballasje og merking:

- Dersom svar frå HI på «lotteriet» er JA ynskjer vi at prøven som vart teken vert pakka, merka, frosen og levert til landanlegg ved passande høve.
- Når det gjeld pakking, så kan ein bruka den emballasjen ein har som er eigna til dette. Vi treng ein prøve på minst 15 kg (2 kg for brisling og kolmule). Vi har sendt ut ein del kartongar merka spesielt for dette føremålet, men det går fint å bruka vanlege 20-25 kg kassar som industrien brukar, eller mindre kassar for brisling og øyepål.
- Det er veldig viktig at prøven blir merka godt. Bruk gjerne etikettane vi har sendt ut, og skriv på med vassfast tusj. Etikettane finst også på www.hi.no/fangstprover for nedlasting. Fangstopplysningsetiketten må plasserast på kortenden på kassen. Det er viktig med ein eintydig referanse til fangstdagboka slik det er vist i vedlagt etikett.
- Legg prøva i frysaren til den vert levert til eit norsk landanlegg. For mindre fartøy som ikkje har plass til frysing, vil prøven ofte kunne lagrast fersk. Dette gjeld i vinterhalvåret, og dersom det er kort tid til levering på landanlegg eller til føringsbåt med frysekapasitet.

Levering til landanlegg:

- Dei aller fleste mottaksanlegga har sagt seg villige til å ta i mot disse fangstprøvene og oppbevare dei på frys for seinare vidareending til HI. Prøva skal ikkje leverast til utanlandske mottak, men takast med vidare til neste lossing på eit norsk mottaksanlegg.

Fangstprøve til Havforskningsinstituttet	
Fartøynavn:	_____
Fiskeart:	_____
Fangstdato:	_____
Referansenummer, elektronisk fangstdagbok Radiokallesignal / RN / SQ	
_____/_____/_____	
(Eks: LABC / 123 / 12)	